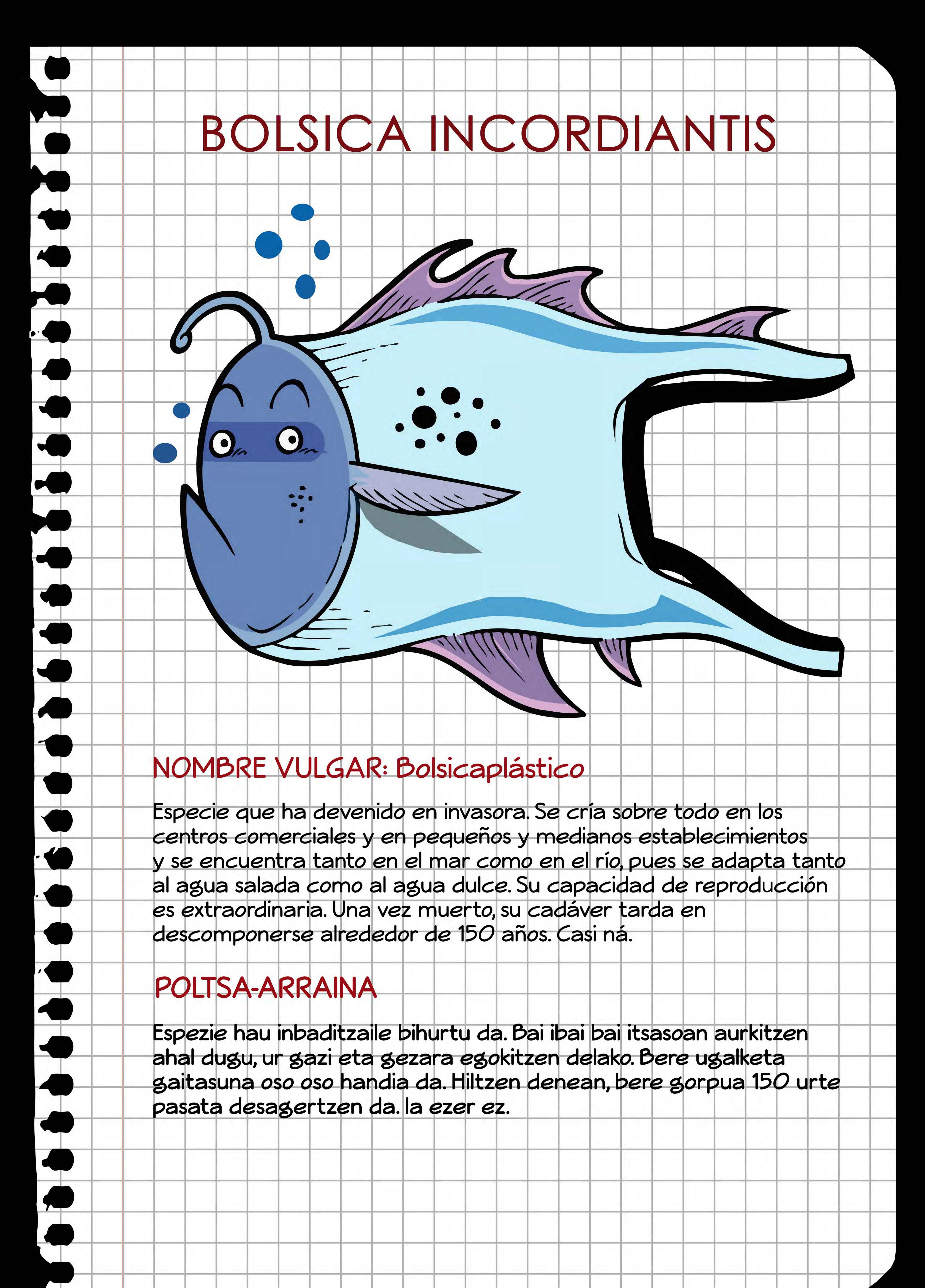
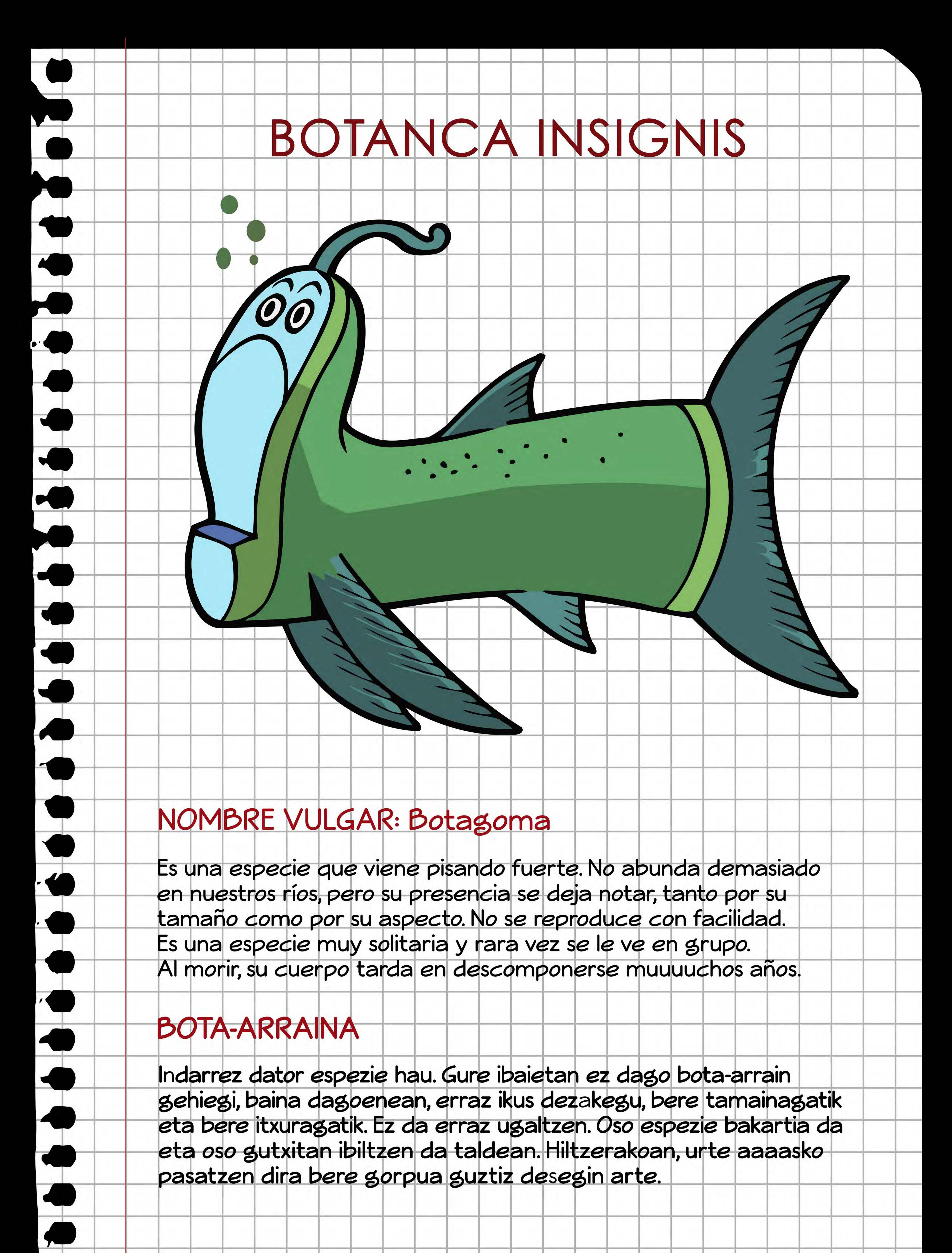

KOTOI-TXOTXAK

Gomendatzen ez dugun ohitura bat du: gurekin kontaktuan jartzen denean, gure belarrietan ibiltzen da kuxkuxean. Hau egin eta gero, gizakiaren laguntzaz (bestela ezinezkoa litzateke), geure komunzuloetatik alde egiten du. Uraren sareetan oztopo handiak sortzen ahal ditu, bere gorputza ez delako oso malgua. Taldean ikusi ohi ditugu. Haien urteko ibilbidean, sarean gelditzen ez direnek normalean araztegietan bukatzen dute. Han amaitzen dira haien bizitzak, gizakiei buruhauste asko ekarriz.

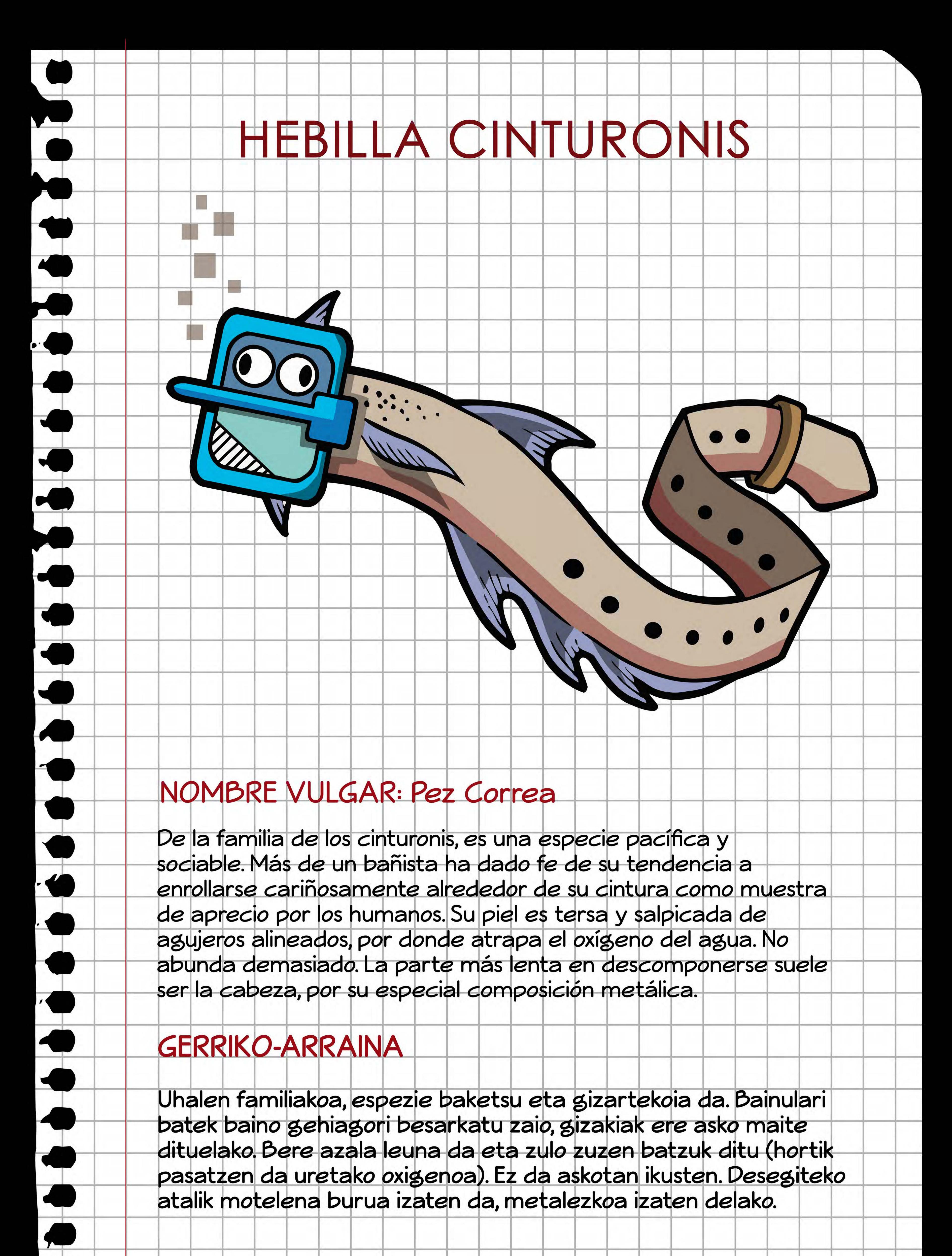

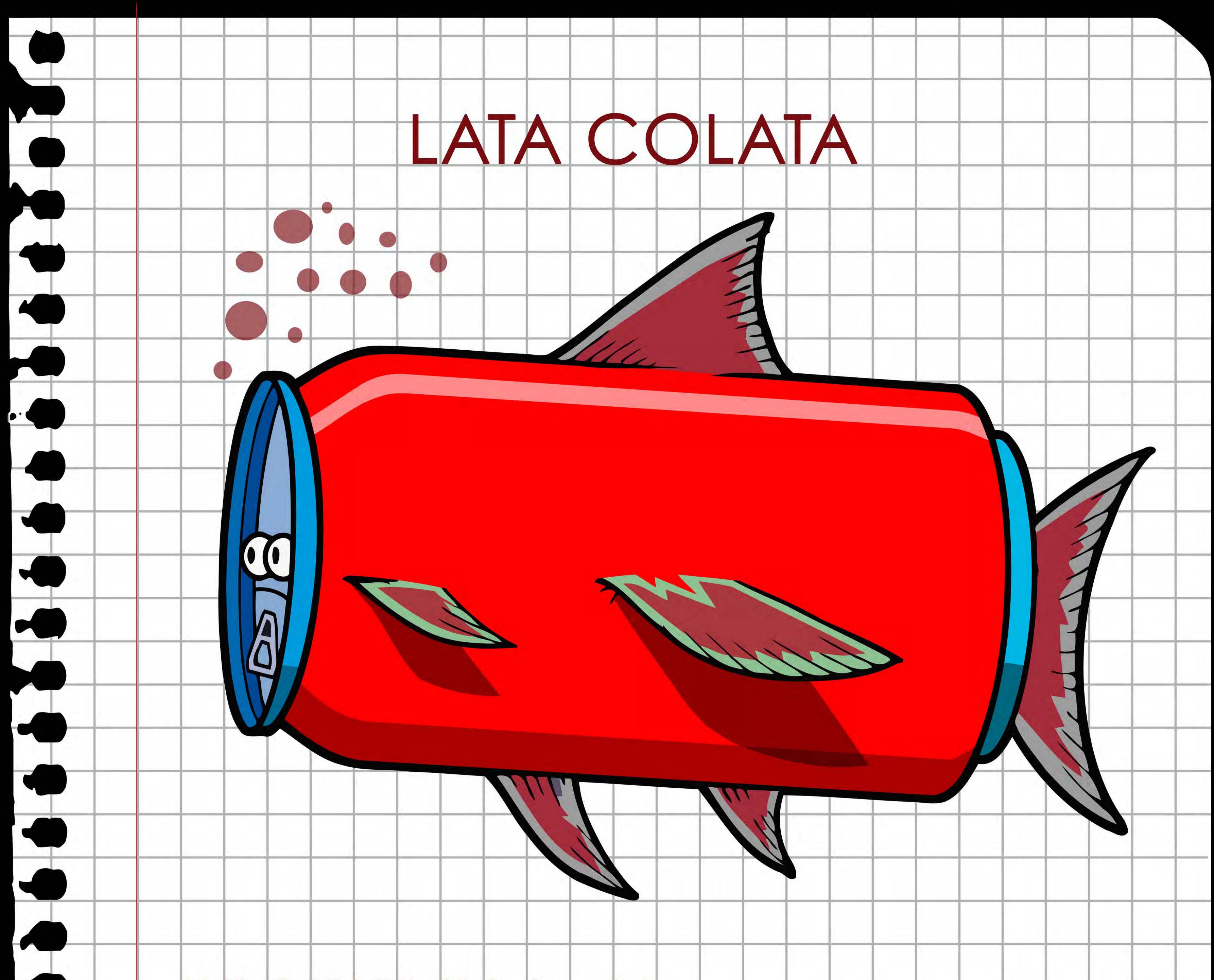

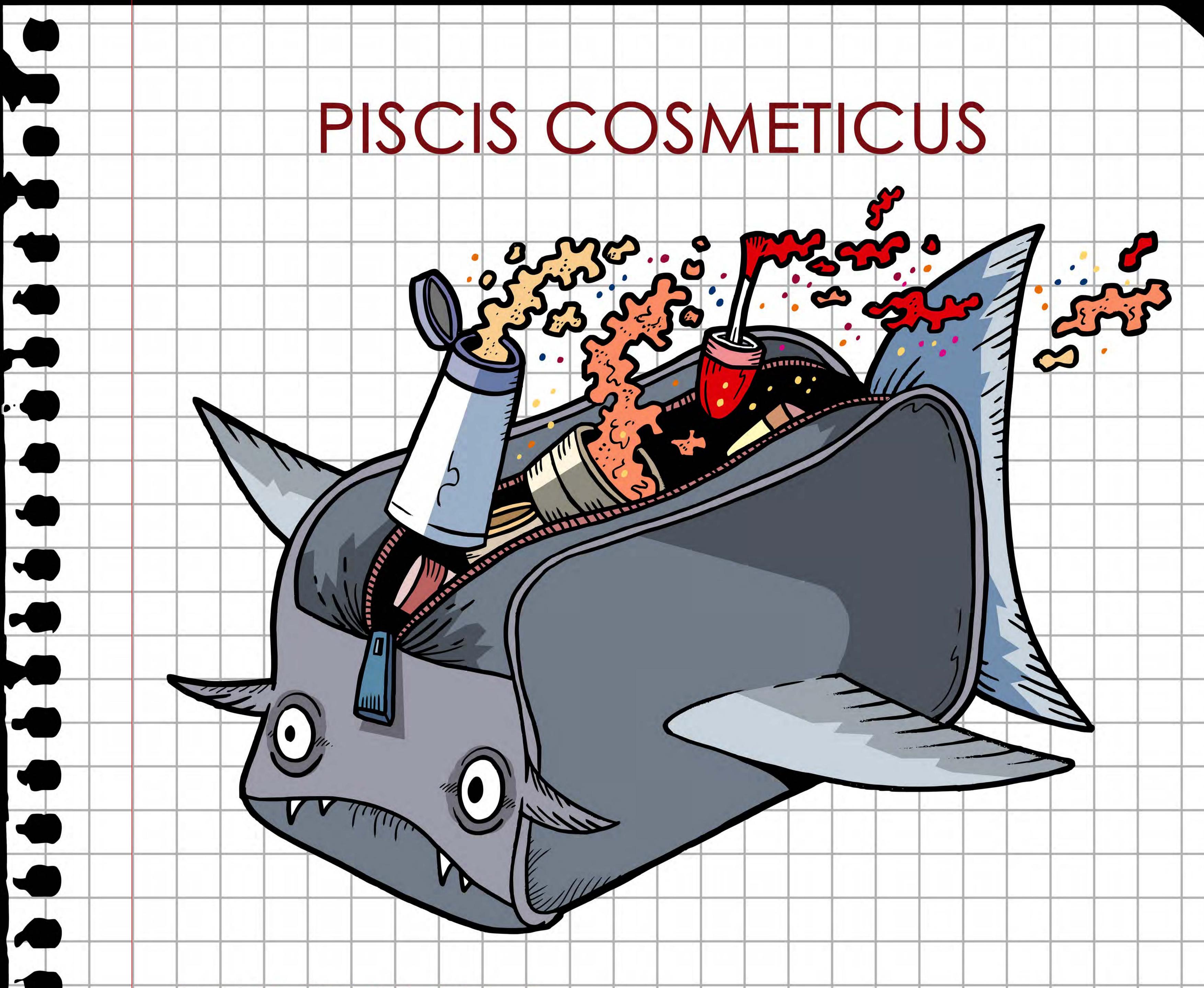
NOMBRE VULGAR: Pez Cola

Cada día más abundante, hasta el punto de que las autoridades están estudiando seriamente la posibilidad de declararla especie invasora. Su hábitat originario son los supermercados. Desde ahí, al igual que los salmones, remontan la corriente hasta llegar a nuestros hogares, para acabar un buen número de ellos en las orillas de nuestros ríos. Sus colores y sus sabores son variados y su piel es fina pero resistente. Su esqueleto tarda en descomponerse aproximadamente entre 80 y 100 años. Tanto tiempo es una lata.

KOLA-ARRAINA

Gero eta gehiago ikusten ahal da; horregatik, autoritateek agian espezie inbaditzaile izendatuko dute. Supermerkatuetan bizi ohi dira. Hortik, izokinak bezala, korronteari aurre egiten diote etxeetara ailegatu arte. Gero, haietako askok gure ibaien ertzeetan bukatzen dute. Kolore eta zapore askotakoa da eta azala fina baina erresistentzia handikoa du. Bere eskeletoa desagertzeko 10 urte behar dira (lata bat bezala).

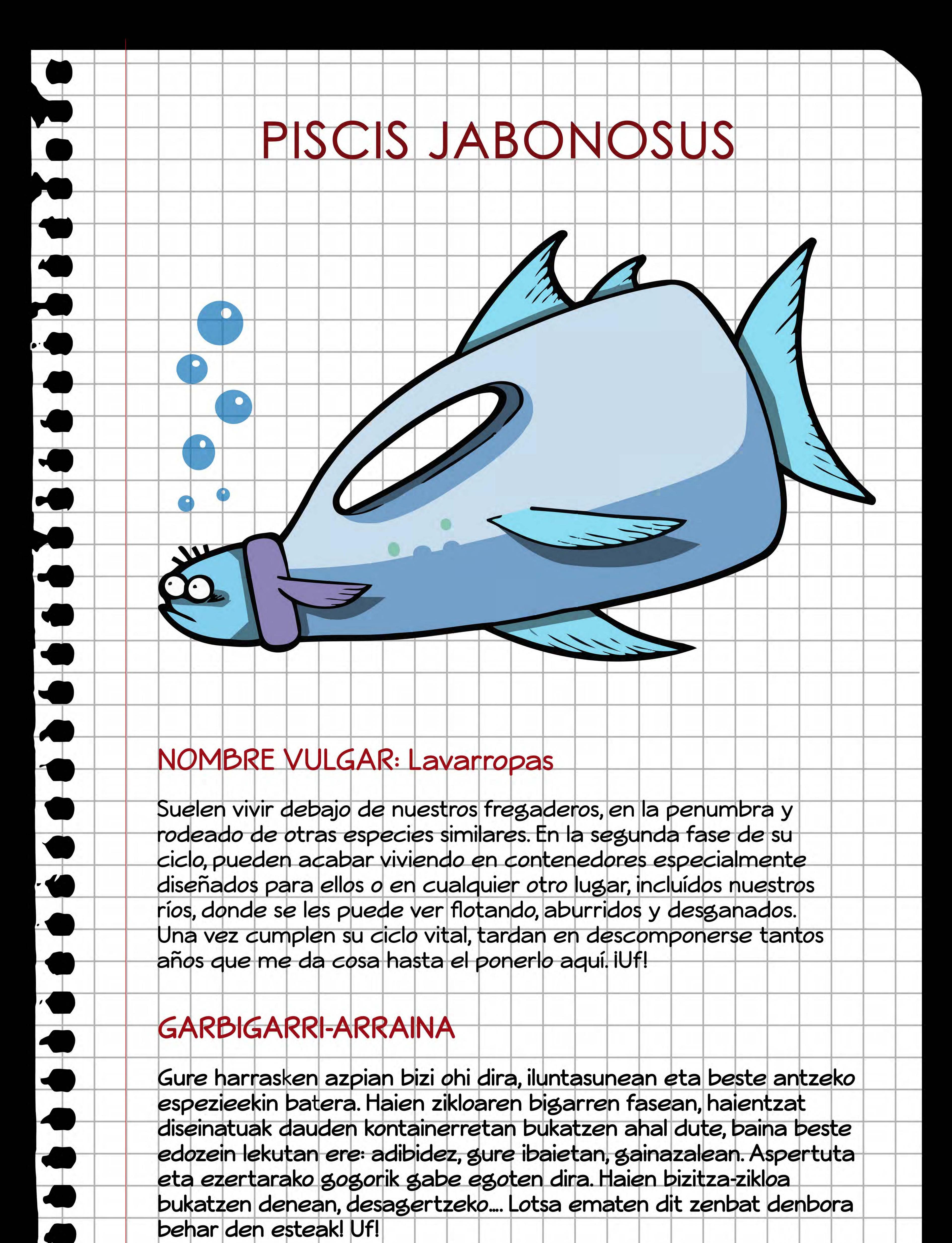
NOMBRE VULGAR: Pezcremas

Tienen forma de neceser, y en su interior alberga otros pececillos que supuran componentes espesos en forma de cremas. Si estas sustancias llegan al agua, se expanden en forma de nanopartículas altamente contaminantes y muy difíciles de eliminar. Subespecies de este pez son las denominadas Cremas Solaris, Pastas de Dientis y Pinturas al Aqua, las tres la pueden liar parda, pues es muy difícil acabar con ellas una vez disueltas. Ojo. Cremas protectoras sí, pero con mucho cuidado.

KREMA-ARRAINA

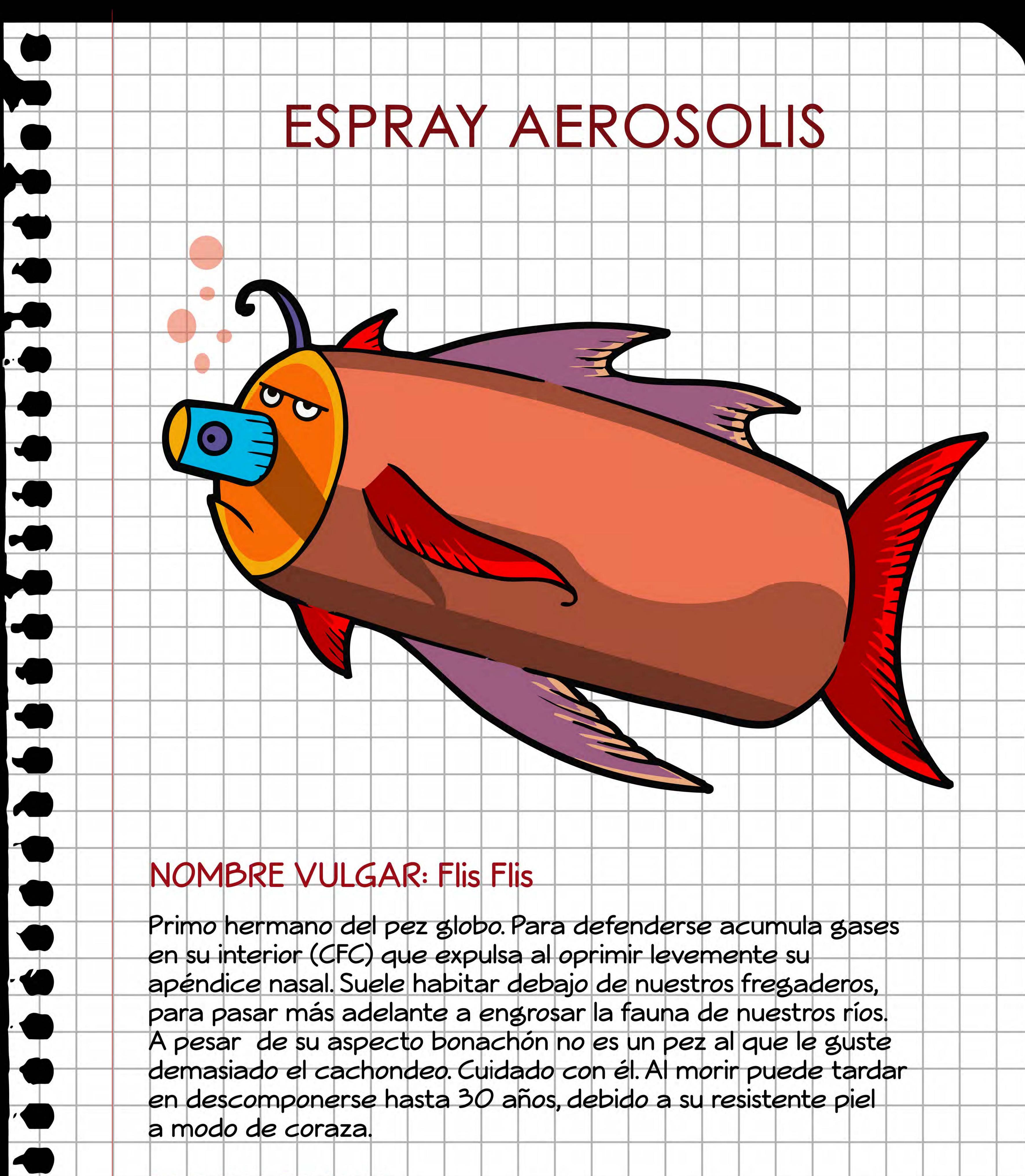
Nezeser itxura dute, eta bere barnean arrain txiki batzuk ditu, osagai trinkoak dituztenak, krema formakoak. Osagai hauek uretara iristen baldin badira, nanopartikula itxuran hedatzen dira eta oso kutsakorrak dira, baita kentzeko zailak ere. Arrain honen aspiespezieak Eki-kremak, hortz-oreak eta aqua-pinturak dira; hirurek izugarriak egiten ahal dituzte eta oso zaila da hirurak ezabatzea. Adi. Eguzkitako kremak bai, baina kontu handiz.

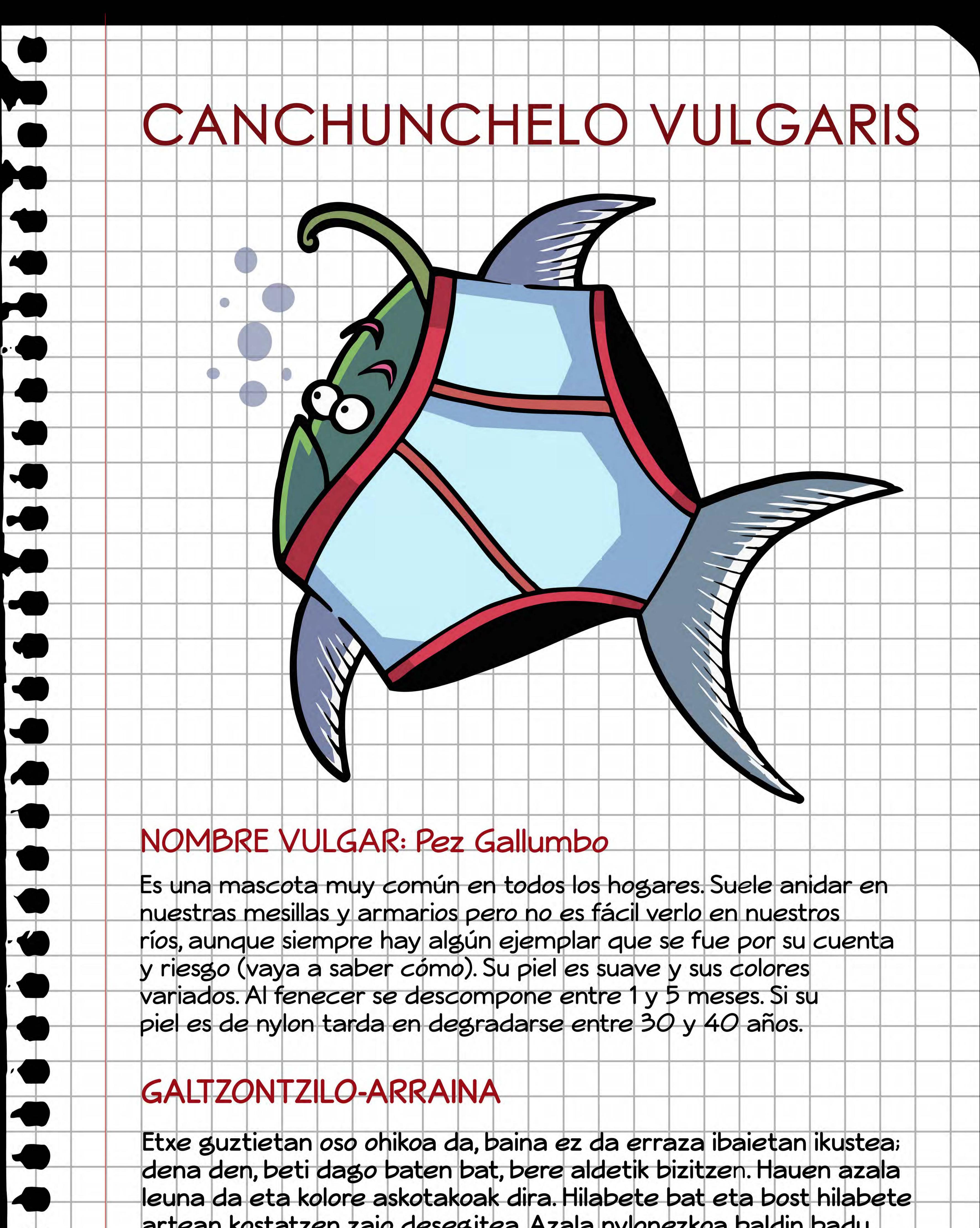

SPRAY-ARRAINA

Puxika-arrainaren anaia-lehengusua. Bere burua defendatzeko gas batzuk gordetzen ditu gorputzean (CFCak), eta horiek sudurretik botatzen ditu. On aurpegia izan arren, ez zaizkio txantxak gehiegi gustatzen. Kontuz berarekin. Hiltzen denean, gorpua desegiteko 30 urte behar dira, bere azal indartsua dela eta.

artean kostatzen zaio desegitea. Azala nylonezkoa baldin badu, desagertzea 30-40 urte kostatuko zaio.

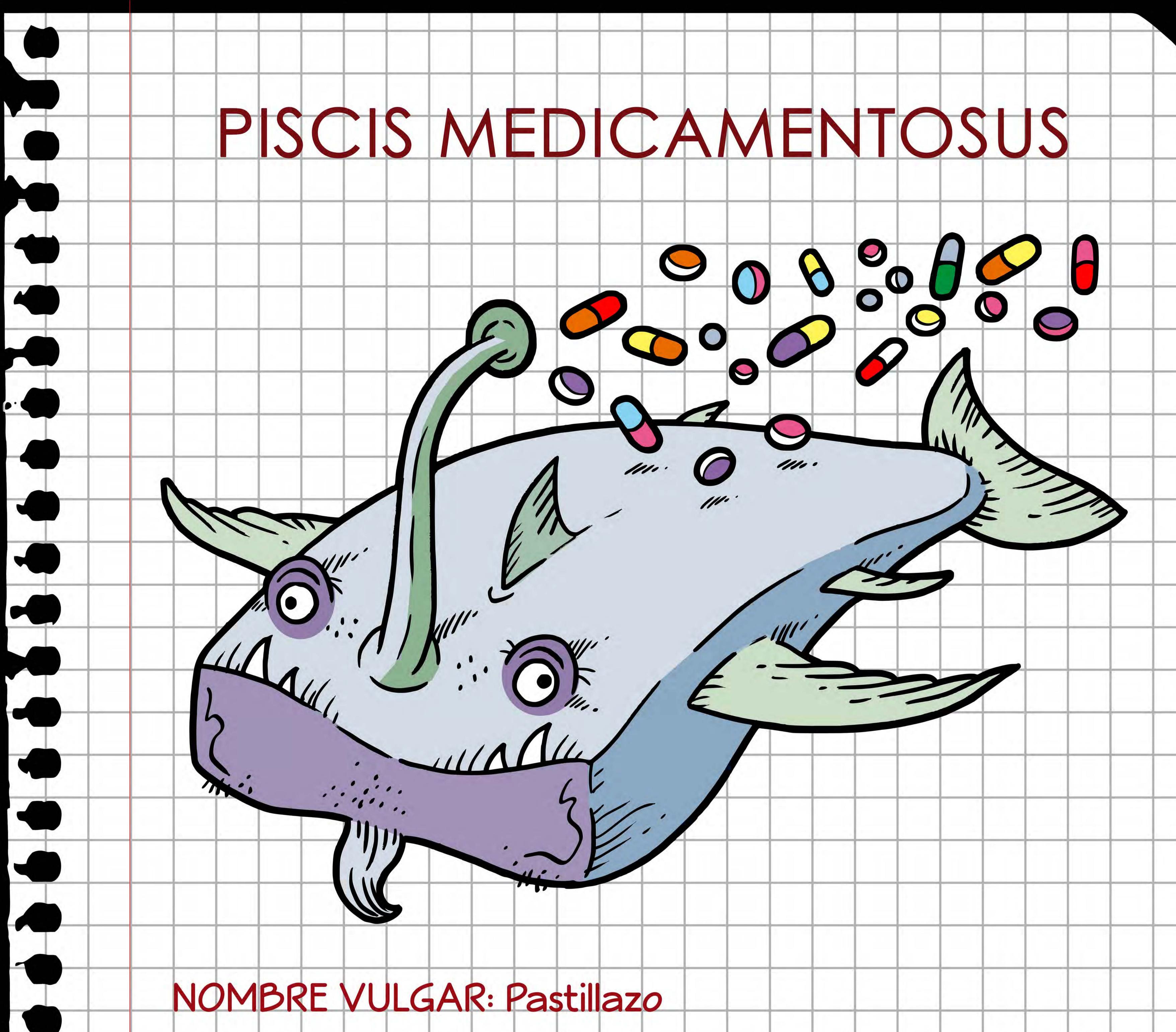

Anidan en los entornos de las conserveras y suelen tener una larga vida, dependiendo de la apertura de su caparazón, que es fuerte y duro. Al abrirlo, su vida se va acortando, de manera rápida. Se les suele ver flotando en las orillas de nuestros ríos y, las más de las veces, en el fondo de los mismos, donde su piel se va oxidando. Tarda de 200 a 500 años en descomponerse.

POTO-ARRAINA

Habiak kontserba-industria inguruetan egiten dituzte eta bizitza luzea izaten dute, oskola irekitzen den momentuaren arabera. Oskola gogorra eta indartsua dute; irekitzean, haien bizitza gero eta motzagoa da, eta oso azkar bukatzen da. Gure ibaietan flotatzen ikusten ahal ditugu, eta, askotan, ibaien hondoetan ere bai; hor haien azala herdoiltzen da. Arrain hau guztiz desagertzeko 200-500 urte behar dira.

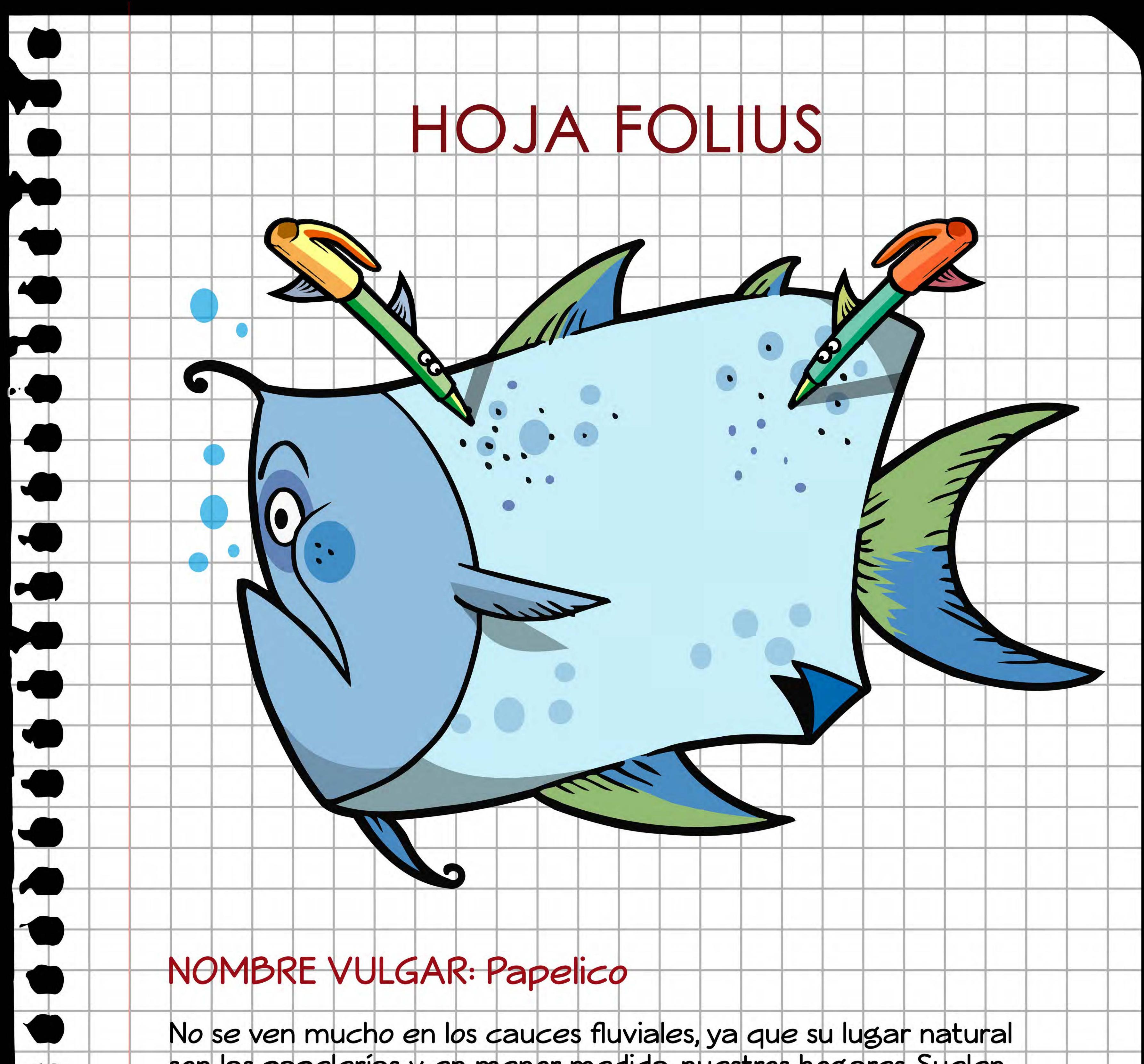

Viven ocultos en los armarios de nuestros baños y en otros lugares de nuestras casas, en principio para ayudarnos a mejorar nuestro estado físico. Si se cuelan por nuestros lavabos y sanitarios se vuelven muy peligrosos, pues se expanden en el río de manera imperceptible. Antes de que esto pase lo mejor es llevarlos a las piscifactorías denominadas farmacias, donde sabrán darles educación y buenas maneras, y es que eliminarlos en las depuradoras es harto complicado iCuidado con estos peces!

PILULATZARRA

Gure komunen armairuetan eta etxeetako beste toki batzuetan bizi dira ezkutatuta; berez, gure egoera fisikoa hobetzen laguntzeko asmoz. Gure komunetan sartzen badira arriskutsuak izan daitezke, ibaietan ikaragarri hedatzen direlako. Hau gertatu baino lehenago, hoberena da farmazia deitutako piszifaktorietara eramatea; bertan, heziketa emanen diete. Izan ere, araztegietan hauek kentzea oso zaila da. Kontuz arrain hauekin!

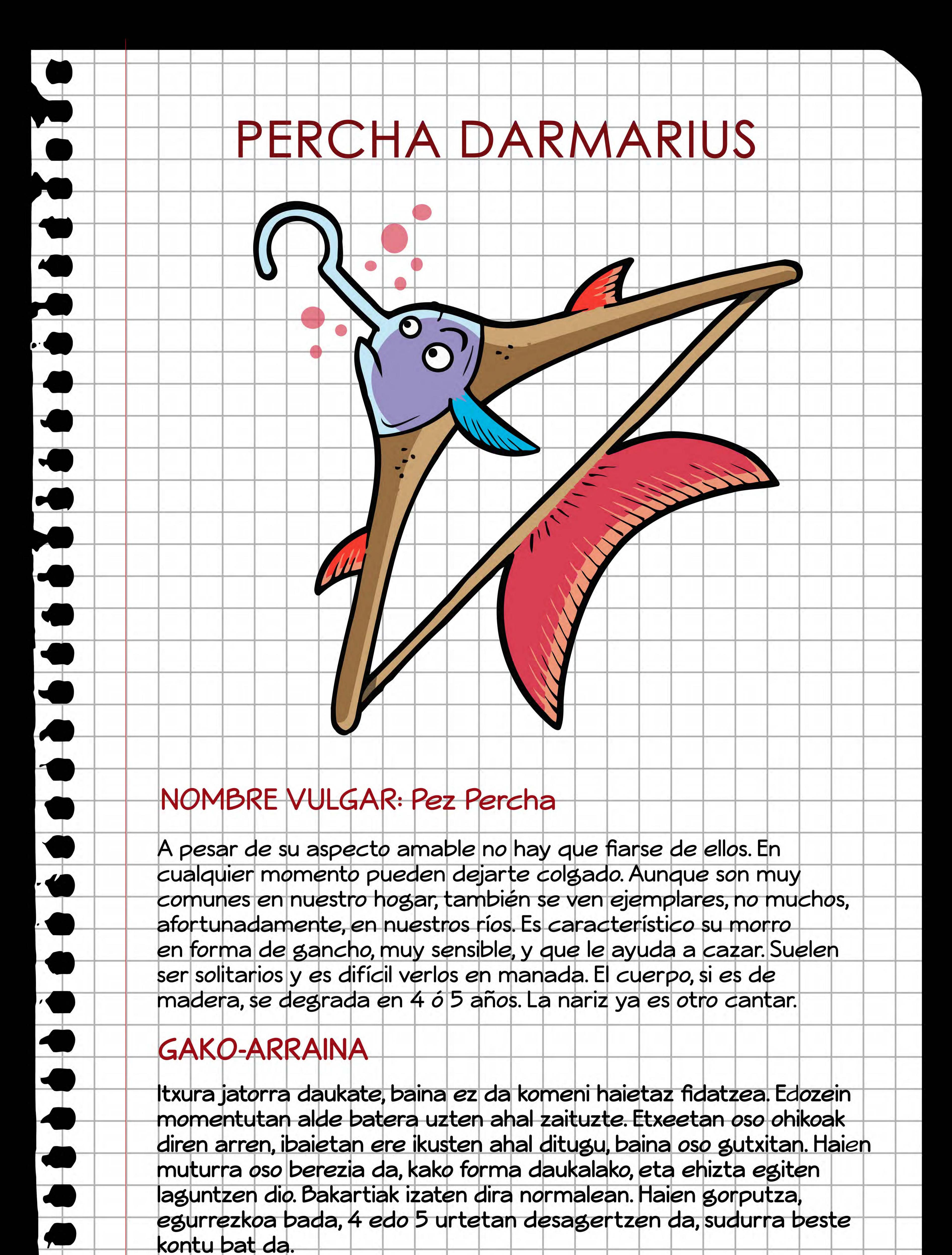

No se ven mucho en los cauces fluviales, ya que su lugar natural son las papelerías y, en menor medida, nuestros hogares. Suelen ir acompañados de los peces bolis, autores de las típicas manchas que tapizan su piel. Su método de defensa consiste en ponerse de frente. Vistos así, su estrechez hace que pase casi inadvertido. Su piel de celulosa se descompone con cierta facilidad, aunque puede tardar hasta un año sobre tierra, menos en el agua.

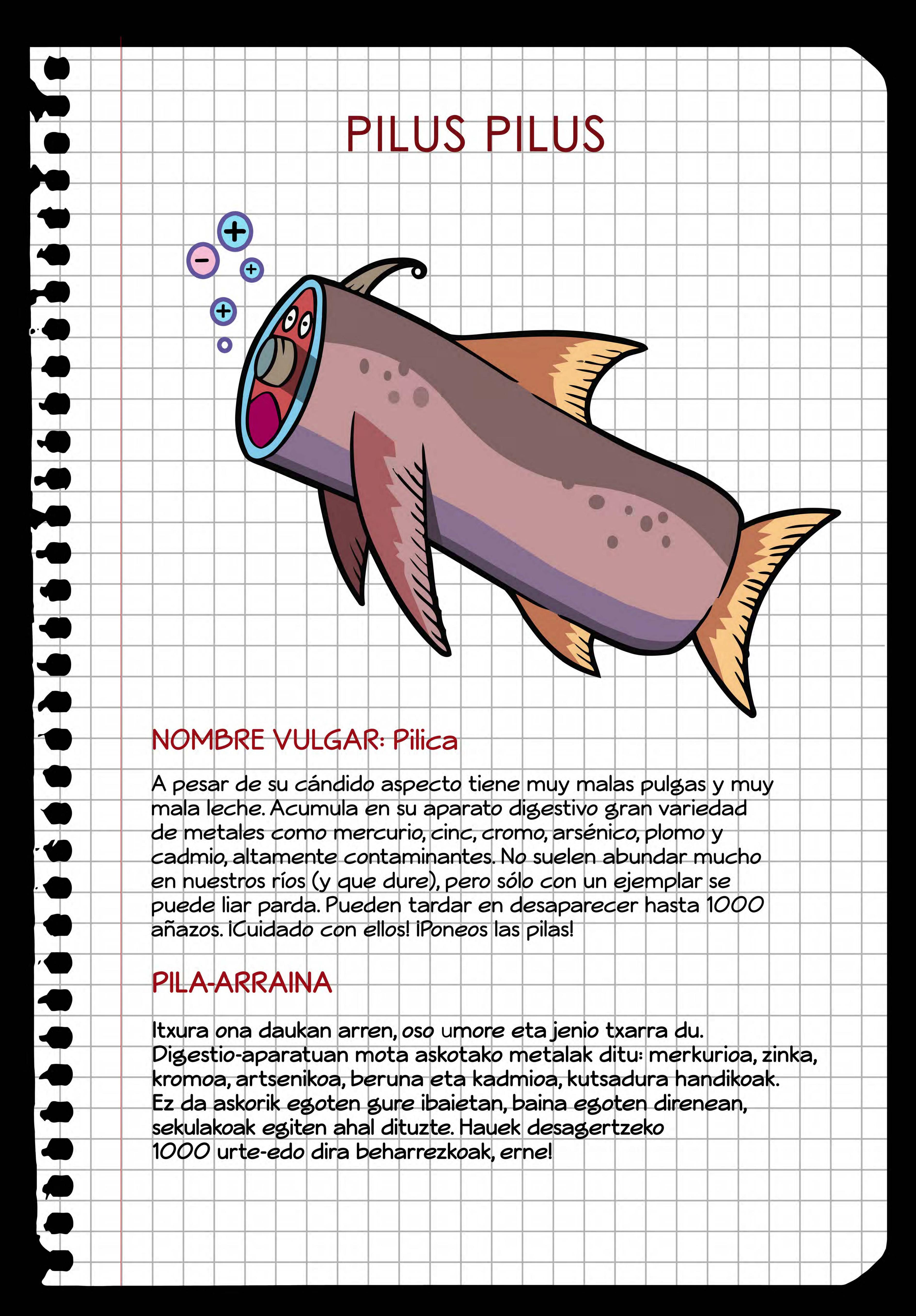
PAPER-ARRAINA

Ez da oso ohikoa ibaietan ikustea; izan ere, bere habitat naturalak zakarrontziak dira, eta gure etxeak ere bai. Normalean, boligrafo-arrainekin ibiltzen dira, eta hauek paper-arrainen azala margotzen dute. Defentsarako teknika ezin hobea dute: aurrez aurre jartzea. Horrela, hain estuak direnez, oso zaila da norbaitek ikustea. Haien azala erraz desegiten da; hala ere, lurrean urtebete pasa dezake, uretan gutxiago.

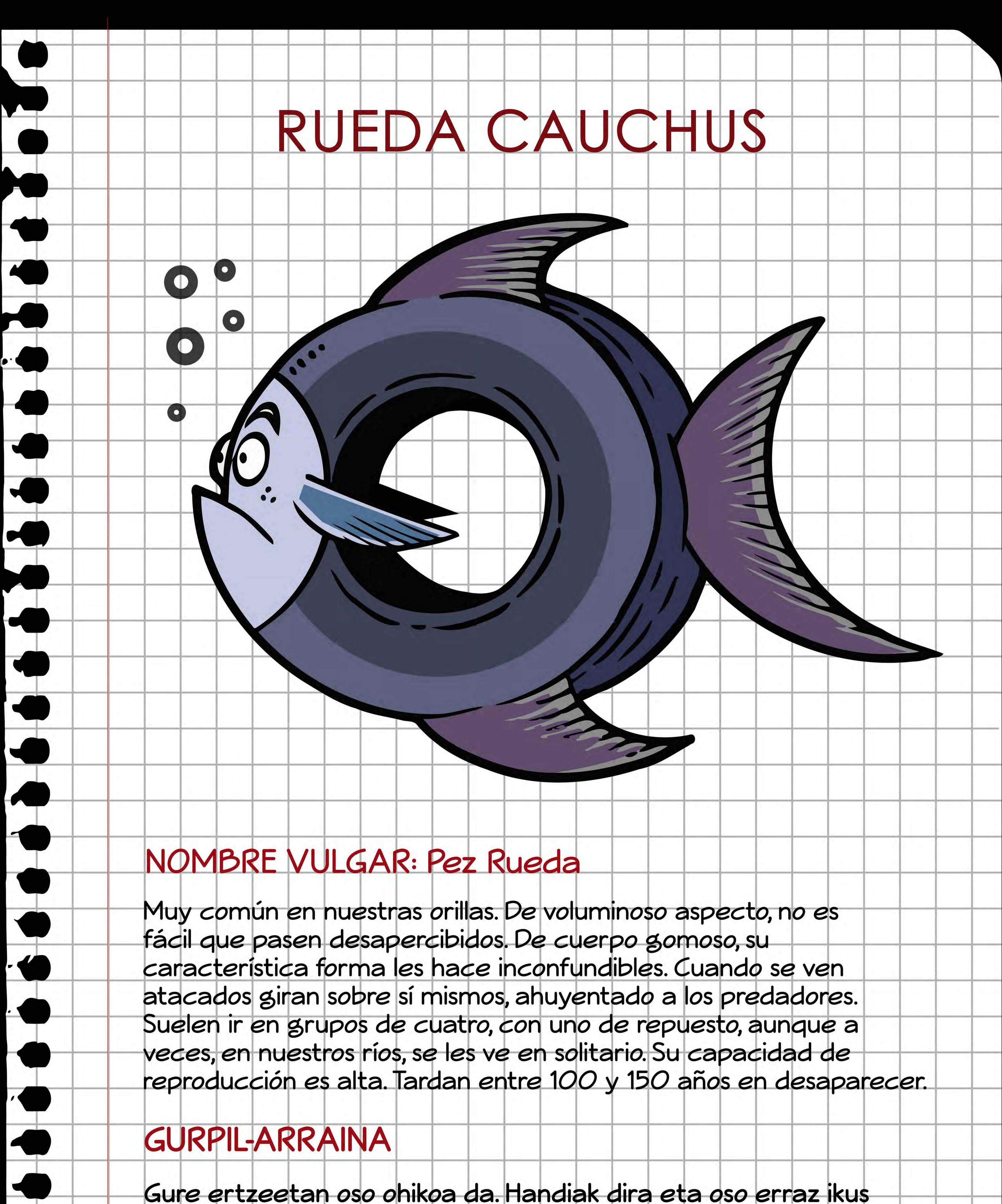

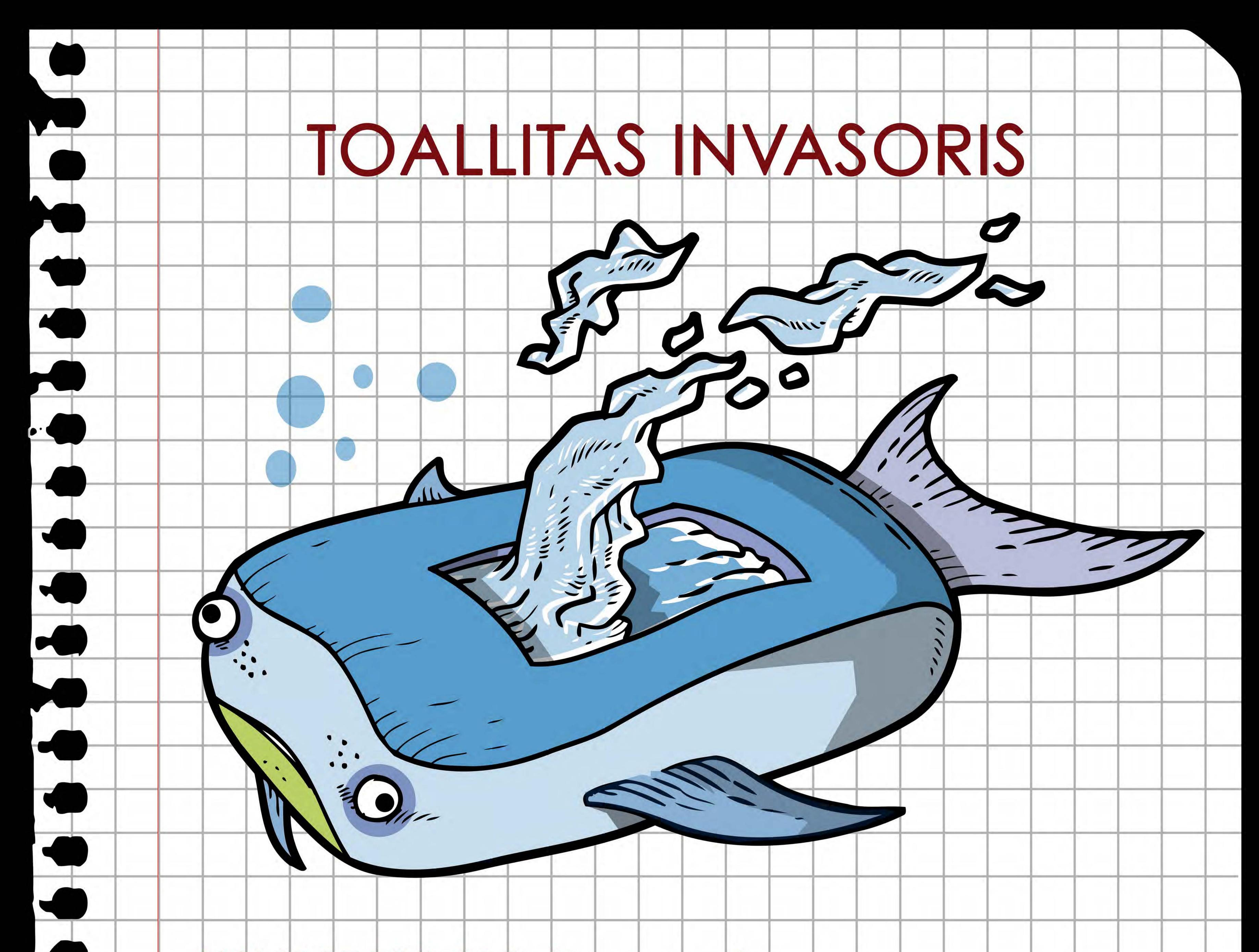

Gure ertzeetan oso ohikoa da. Handiak dira eta oso erraz ikus daitezke. Gorputza gomazkoa dute, eta haien formagatik berehala ezagutzen ditugu. Lauko taldeetan joaten dira normalean, nahiz eta batzuetan bakarrik joaten diren. Haien ugaltzeko ahalmena oso handia da eta desagertzeko 100 edo 150 urte behar dituzte.

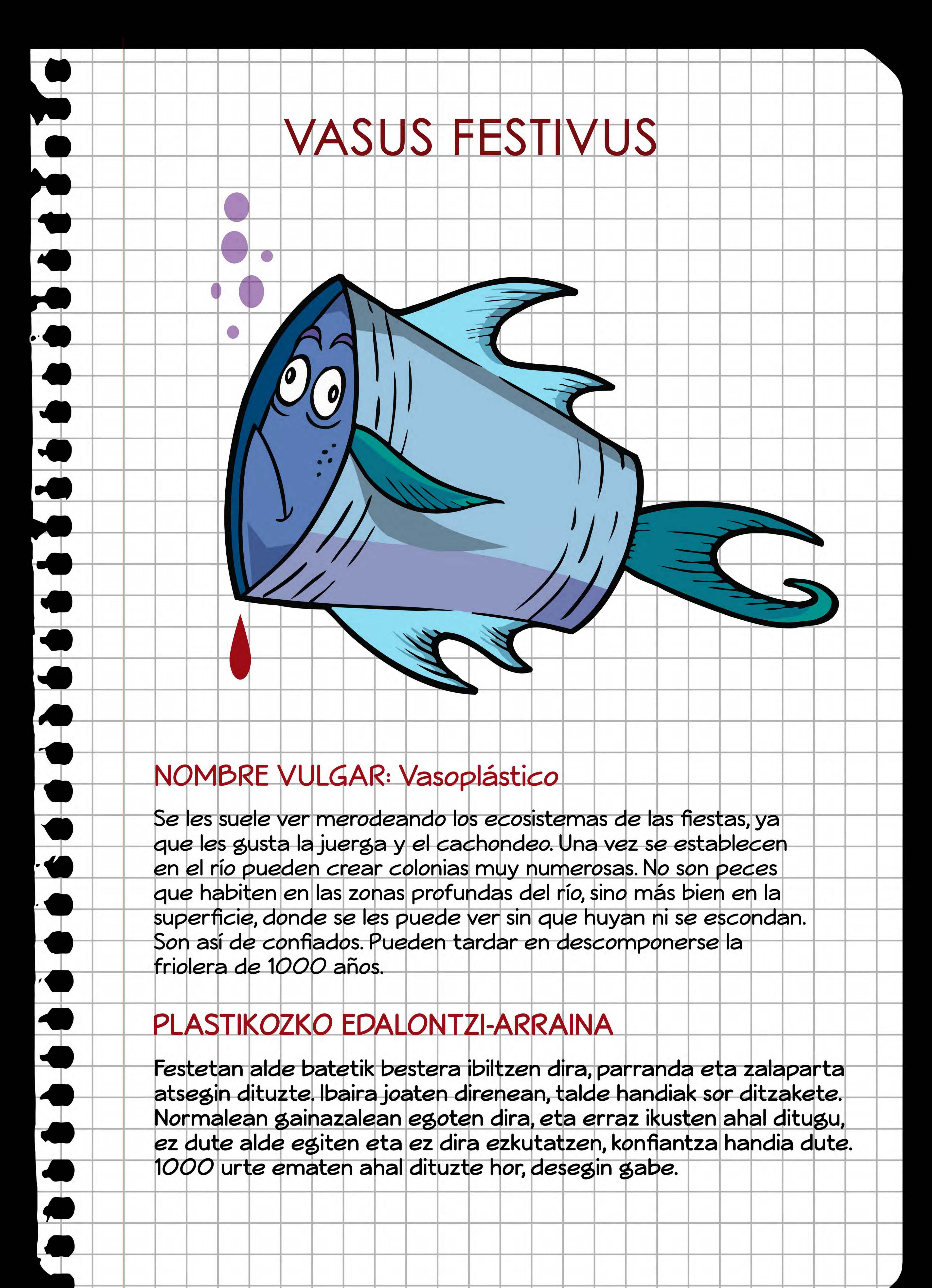
NOMBRE VULGAR: Atascarredes

Se le suele encontrar en los baños de nuestros hogares, que es su hábitat natural. Ayudados por el ser humano, sueltan las crías que llevan en su interior por las tazas de los váteres. Aunque a veces todas no llegan a los ríos, sí que llegan a producir serios atascos en las tuberías de la red. La asociación que agrupa a las empresas de abastecimiento y saneamiento de 27 países (EurEau) sostiene que esta especie genera un gasto de entre 500 y 1.000 millones de euros cada año. Cuidadín con ellos.

PAPER-ZAPIAK (Toallatxoak)

Gure etxeetako komunetan egoten dira, hori baita haien habitat naturala. Gizakiari esker, barruan dituzten kumeak askatu ohi dituzte komun-zulotik behera. Nahiz eta denak ibairaino ez diren ailegatzen, sareko hoditerian arazoak eragiten dituzte, ura pasatzea oztopatzen dutelako. EurEau enpresak, hornikuntza eta saneamendu lanak hogeita zazpi herrialdetan egiten dituenak, espezie honek urtean 500 eta 1000 milioi euroko gastua eragiten duela esaten du. Kontuz haiekin.

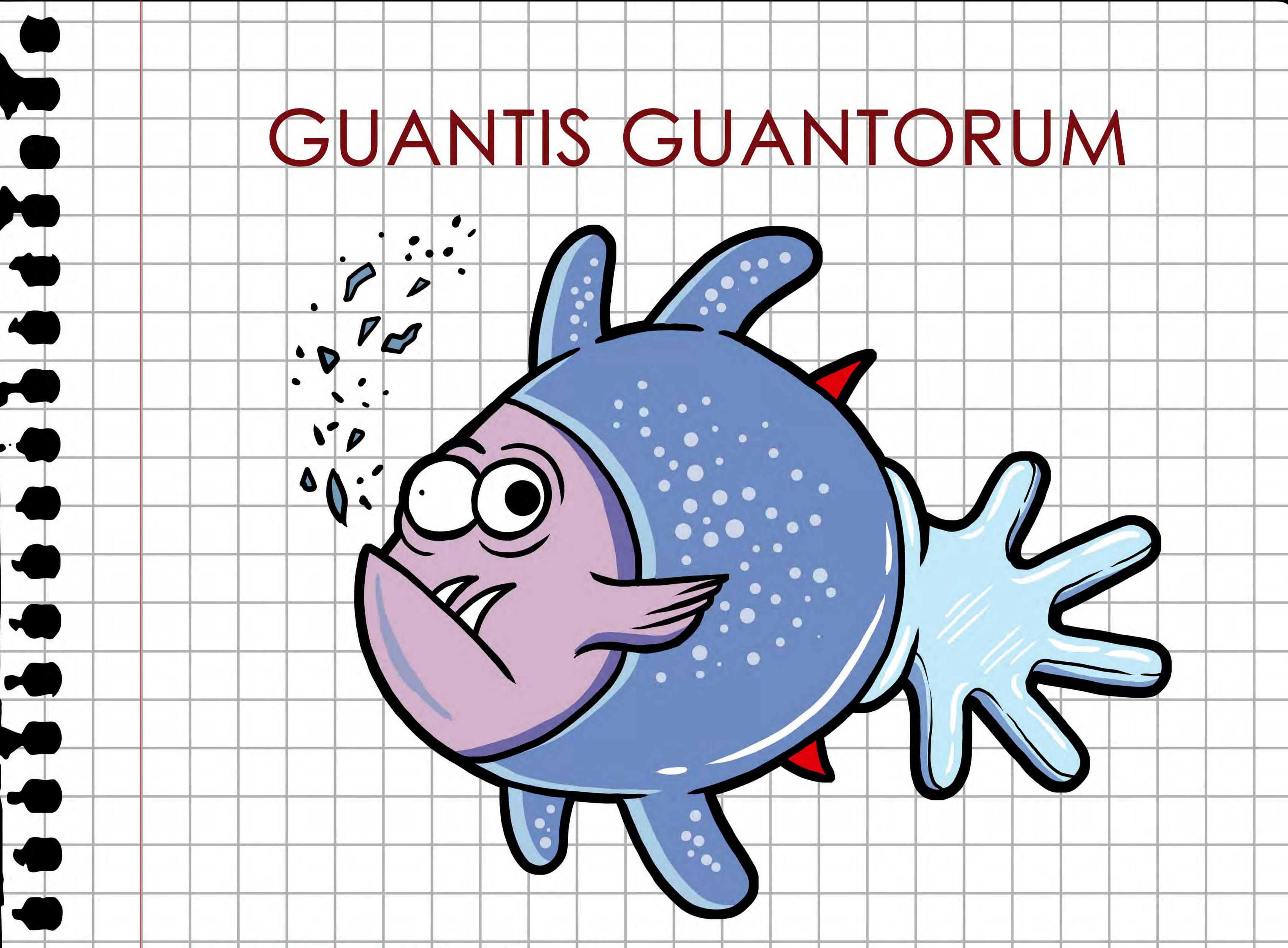

Gure ibaietan nahiko espezie arraroak dira, baina noizbehinka adarren artean ikusten ahal ditugu. Zaila da haiek ikustea, nahiz eta ez diren ezkutatzen. Ez dira asko ugaltzen eta batez ere intsektuak jaten dituzte, haien usainaren bidez tontotzen dituztelako. Desagertzeko denbora nahiko behar dute, batez ere parte baxuetan.

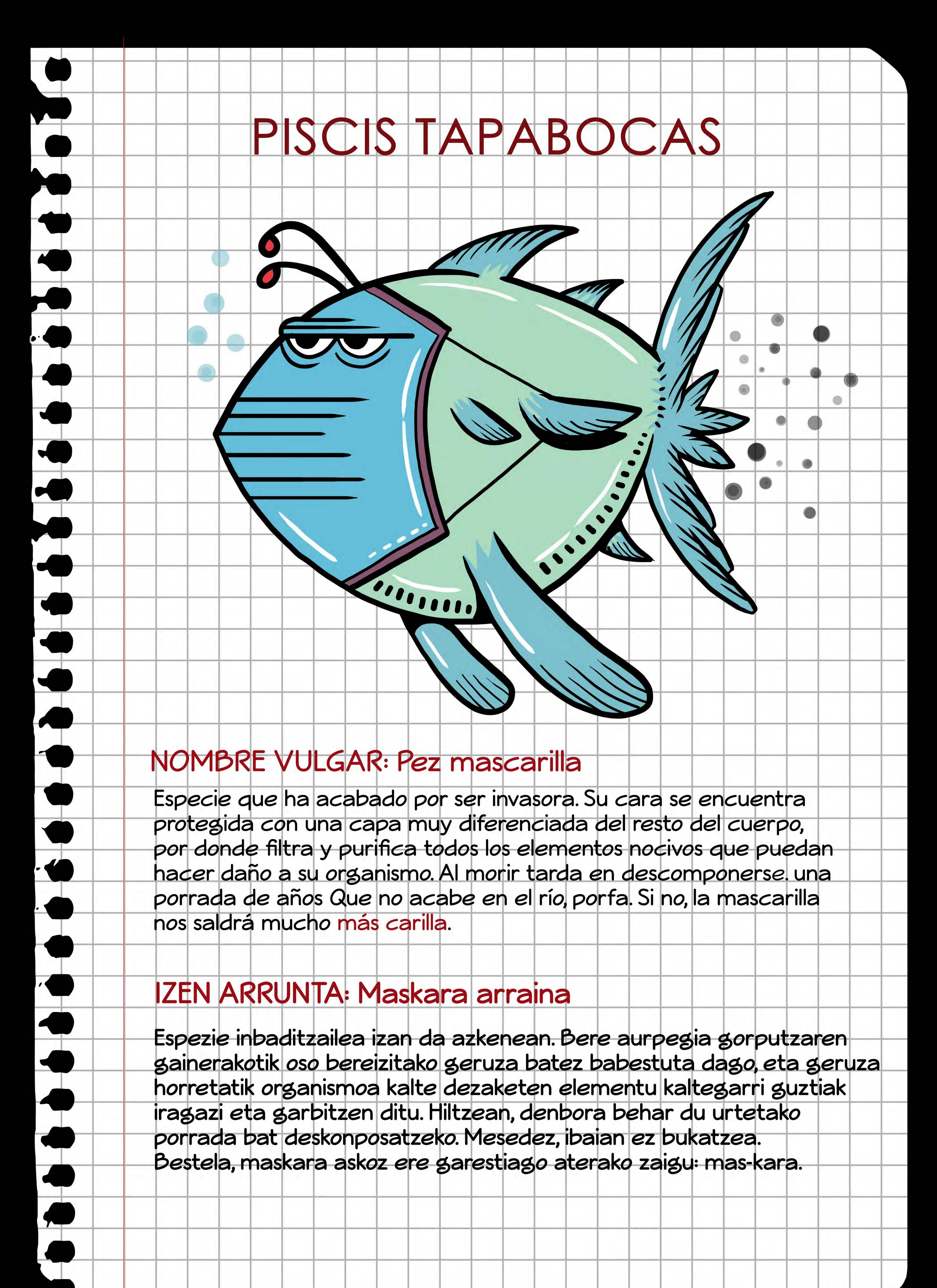
NOMBRE VULGAR: Pez guantazo

Especie con cola en forma de guante, muy característica. Desovan preferentemente cerca de supermercados y centros de salud. Es una especie que estaba aquí desde siempre, pero tras la crisis sanitaria su presencia se ha reforzado y podemos decir que es una especie invasiva. Al morir, incluso si se denomina biodegradable, se queda en nuestros ecosistemas no menos de 30 años. De sus restos aparecen pequeños alevines llamados microplásticos, que pueden llegar a llenarlo todo y hacer imposible la vida bajo el agua. Al comer pescado de esos mares pueden acabar anidando en nuestros estómagos. Ojito.

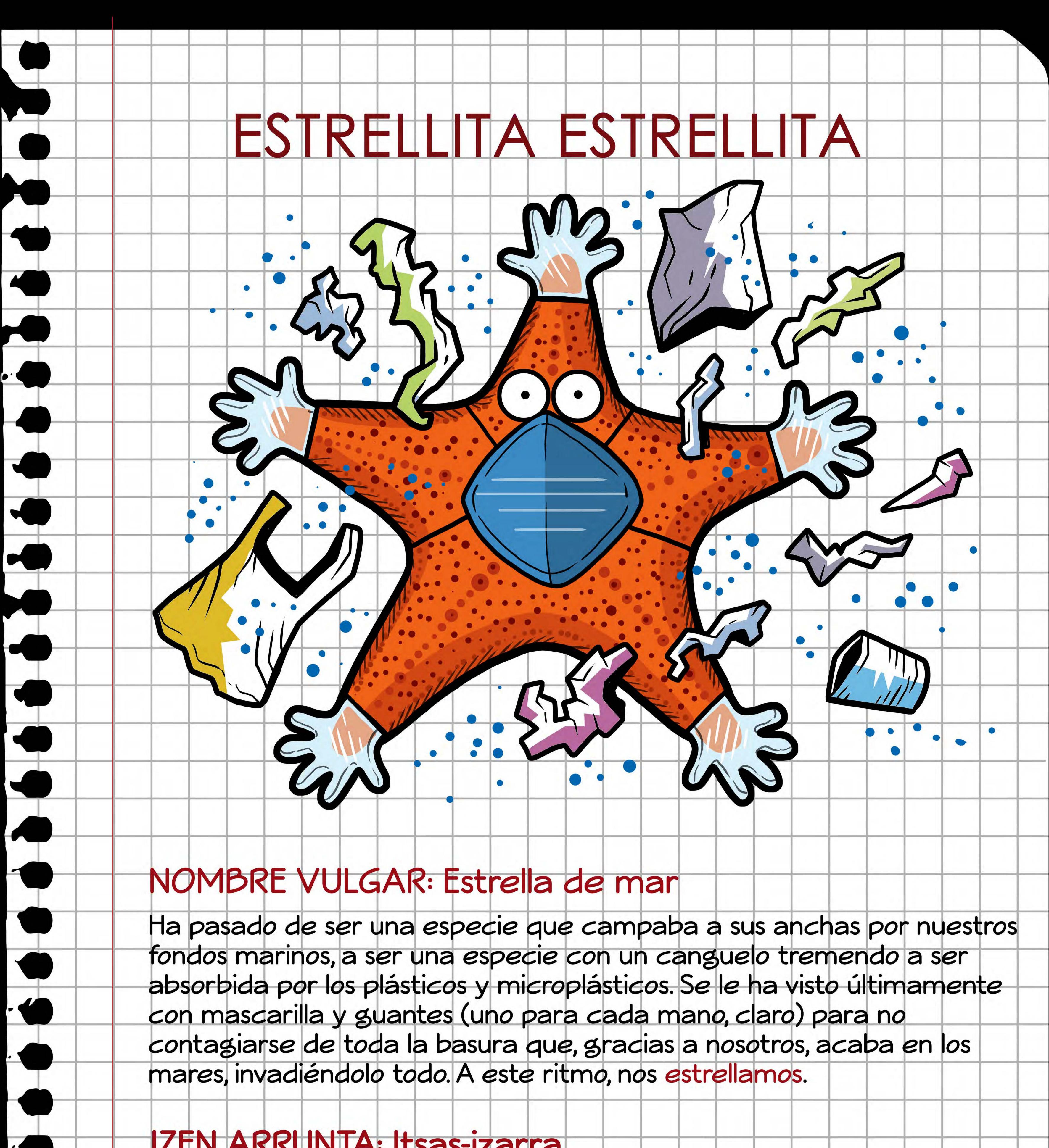
IZEN ARRUNTA: Eskutada arraina

Eskularru itxurako isatsa duen espeziea, oso bereizgarria. Ahal dela, supermerkatu eta osasun-zentroetatik gertu errun dute. Espezie hori betidanik zegoen hemen, baina osasun-krisiaren ondoren, indartu egin da, eta espezie inbaditzaile bat ikusten duzula esan dezakegu. Hiltzean, biodegradagarria deitzen bada ere, gure ekosistemetan 30 urte gutxienez geratzen da. Bere hondakinetatik mikroplastiko izeneko arrainkume txikiak agertzen dira, dena bete dezaketenak eta ur azpiko bizitza ezinezko egin dezaketenak. Itsaso horietako arraina jatean, gure urdailetan habia egin dezakete. Kontuz!

IZEN ARRUNTA: Itsas-izarra

Gure itsas hondoetan zabal-zabal bizi zen espeziea izatetik, ikara izugarria duen espeziea izatera igaro da, eta plastikoek eta mikroplastikoek xurgatuko ote dioten beldur da. Azken aldian maskara eta eskularruekin ikusi da (esku bakoitzarentzat bat, noski), guri esker itsasoetan amaitzen den eta dena inbaditzen duen zabor guztiaz ez kutsatzeko. Erritmo horretan, porrot egingo dugu.

